

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Totivs Theologiae S. Thomae Aquinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtru[m] liceat pro eode[m] qua[m]cu[m]q[ue] co[m]modiate[m] accipere?

2

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

teneretur, recompensationem potest accipere eius, quod fecit, sed non amplius debet exigere. Recompensatur autem sibi secundum æqualitatem iustitiæ, si tantum ei reddatur, quantum mutuauit. Vnde si amplius exigat pro vsu fructu rei, quæ alium vsu non habet, nisi consumptionem substantiæ, exigat pretium eius quod non est: & ita est iniusta exactio.

Ad sextum dicendum, quod vsus principalis vasorum argenteorum, non est ipsa eorum consumptio. Et ideo vsus eorum potest vendi licitè, seruato dominio rei. Vfus autem principalis pecuniæ argenteæ est distractio pecuniæ in commutationes. Vnde non licet eius vsu vendere, cum hoc, quod aliquis velit eius restitutionem, quod mutuo dedit. Sciendū tamen quod secundarius vsus argenteorum vasorum posset esse commutatio: & talem vsu eorum non licet vendere. Et similiter potest esse aliquis secundarius vsus pecuniæ argenteæ, vtruta si quis concederet pecuniam signatam ad ostentationem, vel ad ponendum loco pignoris: & talem vsu pecuniæ licitè homo vendere potest.

Ad septimum dicendum, quod ille qui dat vsuram, non simpliciter voluntariè dat, sed cum quadam necessitate, in quantum indiget accipere pecuniam mutuo, quam ille qui habet, non vult sine vsura mutuare.

ARTIC. II.

Utrum liceat pro pecunia mutuata, aliquam aliam commoditatem expetere?

418

AD secundum sic proceditur. Videtur, quod aliquis possit pro pecunia mutuata aliquam aliam commoditatem expetere. Vnusquisque enim licitè potest suæ indemnitati consulere. Sed quandoque damnum aliquis patitur ex hoc, quod pecuniam mutuauit. Ergo licitum est ei supra pecuniam mutuata aliquid aliud pro damno expetere vel etiam exigere.

Mal. 9. 13
4. 4. ad 10
Et opusc.
21. 9. 2. 68
4. Et opusc.
73. 6. 3. 68
7.

¶ 2 Præ-

lib. 5. c. 5.
paulo a
prin. 1. 5

¶ 2 Præterea, Vnusquisque tenetur ex quodam debito honestatis aliquid recompensare ei qui sibi gratiam fecit, vt dicitur in 5. * Ethicorum. Sed ille qui alicui in necessitate constituto pecuniam mutuatur, gratiam facit: vnde & gratiarum actio ei debetur. Ergo ille qui recipit, tenetur naturali debito aliquid recompensare. Sed non videtur esse illicitum obligare se ad aliquid, ad quod quis ex naturali iure tenetur. Ergo non videtur esse illicitum, si aliquis pecuniam alteri mutuans, in obligationem deducat aliquam recompensationem.

¶ 3 Præterea, Sicut est quoddam munus à manu, ita etiam est quoddam munus à lingua, & ab obsequio. Vnde dicitur glos. Isai. 33. Beatus qui excutit manus suas ab omni munere. Sed licet accipere seruitium vel etiam laudem ab eo, cui quis pecuniam mutuauit. Ergo pari ratione licet quodcumque aliud munus accipere.

¶ 4 Præterea, Eadem videtur esse comparatio dati ad datum, & mutuati ad mutuatum. Sed licet pecuniam accipere pro alia pecunia data. Ergo licet accipere recompensationem alterius mutui pro pecunia mutuata.

¶ 5 Præterea, Magis à se pecuniam alienat, qui eam mutuando dominium transfert, quam qui eam mercatori vel artificio committit. Sed licet lucrum accipere de pecunia commissa mercatori vel artificio. Ergo licet etiam lucrum accipere de pecunia mutuata.

¶ 6 Præterea, Pro pecunia mutuata potest homo pignus accipere, cuius vsus posset pretio aliquo vendi: sicut cum impignoratur ager vel domus, que inhabitatur. Ergo licet aliquod lucrum habere de pecunia mutuata.

¶ 7 Præterea, Contingit quandoque quod aliquis carius vendit res suas, ratione mutui, aut vilius emit quod est alterius, vel etiam pro dilatione pretium auget, vel pro acceleratione diminuit, in quibus omnibus videtur aliqua recompensatio fieri quasi pro mutuo

quo pecuniæ. Hoc autem non manifestè apparet illicitum. Ergo videtur licitum esse aliquod commodum de pecunia mutuata expectare, vel etiã exigere.

SED contra est, quod Ezech. 18. dicitur inter alia quæ ad virum iustum requiruntur, Si usuram, & superabundantiam non acceperit.

RESPONDEO dicendum, quòd secundum Philosophum in * 4. Ethic. Omne illud pro pecunia habetur, cuius pretium potest pecunia mensurari. Et ideo sicut si aliquis pro pecunia mutuata, vel quacunque alia re, quæ ex ipso usu consumitur, pecuniam accipit ex pacto tacito, vel expresso, peccat contra iustitiam, vt dictum * est: ita etiam quicumque ex pacto tacito, vel expresso quodcumque aliud acceperit, cuius pretium pecunia mensurari potest, simile peccatum incurrit. Si verò accipiat aliquid huiusmodi, non quasi exigens, nec quasi ex aliqua obligatione tacita, vel expressa, sed sicut gratuitum donum, non peccat: quia etiam antequam pecuniam mutuasset, licitè poterat aliquid donum gratis accipere: nec peioris conditionis efficitur per hoc, quòd mutuauit. Recompensationem verò eorum, quæ pecunia non mensurantur, licet pro mutuo exigere, pura benevolentiam & amorem eius, qui mutuauit, vel aliquid huiusmodi.

Ad primum ergo dicendum, quòd ille qui mutuū dat, potest absque peccato in pactum deducere cum eo, qui mutuū accipit, recompensationem damni, per quod subtrahitur sibi aliquid quod debet habere. Hoc enim non est vendere usum pecuniæ, sed damnum vitare. Et potest esse, quòd accipiens mutuū, maius damnum euitet, quàm dans incurrat. Unde accipiens mutuū cum sua vtilitate, damnum alterius recompenat. Recompensationem verò damni, quòd consideratur in hoc, quòd de pecuniâ non lucratur, non potest in pactum deducere: quia non debet vendere id quòd nondum habet, & potest impediri multipliciter ab habendo.

Sec Sec. Vol. ij.

Q Ad

* ca. 1. in prin. s. 5.

art. 1. 1. 1.

Ad secundum dicendum, quòd recompensatio alicuius beneficij dupliciter fieri potest. Vno quidem modo ex debito iustitiæ, ad quod aliquis ex certo pacto obligari potest: & hoc debitum attenditur secundum quantitatem beneficij, quod quis accepit. Et ideo ille qui accepit mutuum pecuniæ, vel cuiuscumque similis rei, cuius vsus est eius consumptio: non tenetur ad plus recompensandum, quàm mutuo accepit. Vnde contra iustitiam est, si ad plus reddendum obligetur. Alio modo tenetur aliquis ad recompensandum beneficium ex debito amicitiae: in quo magis consideratur affectus, ex quo aliquis beneficium contulit, quàm etiam quantitas eius quod fecit. Et tali debito non competit civilis obligatio, per quam inducitur quaedam necessitas, vt non spontanea recompensatio fiat.

Ad tertium dicendum, quòd si aliquis ex pecunia mutuata expectet, vel exigat, quasi per obligationem pacti taciti, vel expressi, recompensationem muneris ab obsequio, vel à lingua: perinde est ac si expectaret, vel exigeret munus a manu: quia verumque pecunia æstimari potest: vt patet in his, qui locant operas suas, quas manu vel lingua exercent. Si verò munus ab obsequio, vel à lingua non quasi ex obligatione rei exhibetur, sed ex beneuolentia, quæ sub æstimatione pecuniæ non cadit: licet hoc accipere, & exigere, & expectare.

Ad quartum dicendum, quòd pecunia non potest vendi pro pecunia ampliori, quàm sit quantitas pecuniæ mutuata, quæ restituenda est: nec ibi aliquid est exigendum aut expectandum, nisi beneuolentiæ affectus, qui sub æstimationem pecuniæ non cadit: ex quo potest procedere spontanea mutuatio. Repugnat autem ei obligatio ad mutuum faciendum in posterum: quia etiam talis obligatio pecunia æstimari posset. Et ideo licet simul mutuanti vnum, aliquid aliud mutuum recipere: non autem licet eum obligare ad mutuum in posterum faciendum.

Ad

Ad quintum dicendum, quod ille qui mutuatur pecuniam, transfert dominium pecunie in eum, cui mutuatur. Vnde ille, cui pecunia mutuatur, sub suo periculo tenet eam, & tenetur eam restituere integrè. Vnde non debet amplius exigere ille, qui mutuauit. Sed ille qui committit pecuniam suam, vel mercatori, vel artifice per modum societatis cuiusdam, non transfert dominium pecunie suæ in illum, sed remanet eius: ita quod cum periculo ipsius mercator de ea negotiatur, vel artifex operatur. & ided sic licitè potest partem lucri inde prouidentis expectare tamquam de re sua.

Ad sextum dicendum, quod si quis pro pecunia, sibi mutuata obliget rem aliquam, cuius usus pretio æstimari potest, debet usum illius rei ille qui mutuauit, computare in restitutionem eius quod mutuauit: alioquin si usum illius rei quasi gratis sibi superaddidit, idem est ac si pecuniam acciperet pro mutuo: quod est usurarium: nisi fortè esset talis res, cuius usus sine pretio soleat concedi inter amicos, sicut patet de libro accommodato.

Ad septimum dicendum, quod si aliquis carius velit vendere res suas, quàm sit iustum pretium, ut de pecunia soluenda emptorem expectet, manifestè usura committitur: quia huiusmodi expectatio pretij soluendi habet rationem mutui. Vnde quicquid ultra iustum pretium pro huiusmodi expectatione exigitur, est quasi pretium mutui, quod pertinet ad rationem usuræ. Similiter etiam si quis emptor velit rem emere vilius, quàm sit iustum pretium, eo quod pecuniam ante soluit, quàm possit ei res tradi, est peccatum usuræ: quia etiam ista anticipatio solutionis pecunie habet mutui rationem, cuius quoddam pretium est, quod diminuitur de iusto pretio rei emptæ. Si verò aliquis de iusto pretio velit diminuerè, ut pecuniam prius habeat, non peccat peccato usuræ.

Q i A R

Ad